

PARMA GROEP

TOEGANKELIJKHEID IN DE GEMEENTE ZUIDPLAS

Inhoud

1.	Inleiding en aanpak	2
1.1	Inleiding onderzoek	2
1.2	Doelstelling	2
1.3	Onderzoeksvragen.....	3
1.4	Aanpak, normenkader en onderzoeksmethoden	3
2.	Beleidskader inclusie en toegankelijkheid	5
2.1	Geldend beleidskader	5
2.2	Doelen	5
2.3	Voortgang & informatie gemeenteraad.....	6
2.4	Deelconclusie: compleet en actueel inclusiebeleid	7
3.	Uitvoering van het beleid	8
3.1	Uitvoeringsorganisatie	8
3.2	Samenwerking met doelgroep.....	9
3.3	Wat vindt de doelgroep?	9
3.4	Deelconclusie: voortvarend gestart met de uitvoering	11
4.	Toegankelijkheid gebouwen en informatie.....	12
4.1	Eisen toegankelijkheid openbare ruimte/gebouwen	12
4.2	Toegankelijkheid van een selectie van gebouwen.....	12
4.3	Toegankelijkheid van de website	13
4.4	Toegankelijkheid van een selectie van brieven	14
4.5	Deelconclusie: er is nog genoeg te doen!	16
	Bronnenoverzicht.....	17
	Bijlage 1: Ingevuld normenkader Zuidplas	18
	Bijlage 2: Vergelijking gemeenten	21
	Bijlage 3: Resultaten gebouwen, brieven, websites	22

Colofon

Opdrachtgever	Groene Hart Rekenkamer	Versiebeheer	Definitief rapport gemeenteraad
Auteurs	Avelien Haan Greet Seinen Miranda Domenie	Contactgegevens	Parma Groep – www.parmagroep.nl info@parmagroep.nl 06-421128499

1. Inleiding en aanpak

Dit hoofdstuk bevat informatie over de doelstelling van het onderzoek, de onderzoeksvragen en de manier waarop het onderzoek is uitgevoerd.

1.1 Inleiding onderzoek

In juli 2016 heeft Nederland het 'VN-verdrag rechten voor mensen met een handicap' geratificeerd. Doel van het VN-verdrag is dat mensen met een beperking op gelijke voet met anderen kunnen deelnemen aan de samenleving. De doelgroep van het VN-verdrag is breed: het gaat om inwoners met een lichamelijke of mentale beperking (verstandelijk of psychosociaal). Onder lichamelijke beperkingen vallen de motorische beperkingen, organische beperkingen (chronisch zieken) en zintuiglijke beperkingen (visueel/auditief).

Voor gemeenten is een belangrijke rol weggelegd bij de uitvoering van het VN-verdrag. Of het nu gaat om de toegankelijkheid van een centrum, het openbaar vervoer, publiek toegankelijke gebouwen of de toegankelijkheid van informatie en het beschikbaar stellen van voorzieningen: alles valt onder de reikwijdte van het VN-verdrag.

Het betekent voor gemeenten dat op bijna alle beleidsterreinen aandacht voor toegankelijkheid nodig is. Aanpassingen zijn niet altijd direct te realiseren. Het VN-verdrag vraagt dan ook geen resultaatverplichting, maar vraagt wel een start te maken en voortgang bij te houden. Gemeenten zijn wel verplicht een actieplan op te stellen waarin ze aangeven op welke wijze ze werken aan toegankelijkheid. De VNG ondersteunt gemeenten hierbij vanuit de Handreiking Lokale Inclusie Agenda en het Koploperprogramma.

Recent is er een peiling gedaan onder gemeenten (Movisie Flitspeiling, 6 oktober 2022). Daaruit blijkt dat er grote verschillen bestaan tussen gemeenten in de voortgang van de implementatie en dat minder dan de helft van de gemeenten een Lokale Inclusie Agenda heeft. Vooral kleinere gemeenten geven aan het lastig te vinden hiermee aan de slag te gaan. Dat is reden voor de Rekenkamer Groene Hart om een onderzoek te doen naar de stand van zaken in de gemeenten Zuidplas, Gouda, Bodegraven-Reeuwijk en Waddinxveen.

1.2 Doelstelling

Toegankelijkheid is een basisprincipe uit het VN-verdrag Handicap. Onder toegankelijkheid wordt verstaan dat een product of dienst bruikbaar is voor iedereen, dus ook voor personen met een beperking. Het gaat hierbij om fysieke, sociale en digitale toegankelijkheid en om toegankelijke informatie. De maatregelen die van de overheden worden verwacht staan genoemd in artikel 9 van het Verdrag en zijn ook in een aantal wetten en besluiten opgenomen. De Rekenkamer Groene Hart is met name benieuwd naar de stand van zaken als het gaat om de toegankelijkheid van gebouwen en de toegankelijkheid van informatie.

De doelstelling van het onderzoek is breder dan alleen het bieden van zicht op de toegankelijkheid. Doelstelling van het onderzoek is het informeren van de Raad over de stand van zaken als het gaat om de implementatie van het VN-verdrag. Daarbij gaat het zowel om overzicht en inzicht in het gevoerde beleid, als ook om een oordeel of de gemeente daarmee aan de wettelijke plicht heeft voldaan (rechtmatigheid van beleid). Ook moet de Raad kunnen beoordelen hoever de gemeente met de implementatie is en of dit volgens de geldende kwaliteitseisen voor inclusiebeleid is opgepakt (kwaliteit van de uitvoering van het beleid). Dit zijn immers randvoorwaarden om goed te kunnen werken aan de toegankelijkheid voor inwoners met een beperking. Tenslotte gaat het om de daadwerkelijk bereikte effecten van het beleid (doeltreffendheid). Voor het onderzoeken van de effecten beperken de onderzoekers zich wel tot de toegankelijkheid van gebouwen en informatie.

1.3 Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt: *Hoever zijn de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas met de implementatie van het VN-verdrag Handicap en welke resultaten zijn bereikt als het gaat om de toegankelijkheid van gebouwen en informatie?*

De onderzoeksvraag valt uiteen in drie deelvragen, waarvan de eerste twee gericht zijn op het bredere kader van het inclusiebeleid en de derde zich beperkt tot de toegankelijkheid:

1. Is het door de gemeente opgestelde beleid rechtmatig?
 - a. In welke documenten/praktijken geeft de gemeente uitvoering aan de wettelijke kaders en zijn dit specifieke of algemene documenten?
 - b. Zijn de doelen geformuleerd in samenwerking met de doelgroep van het VN-verdrag?
 - c. Hoe specifiek en meetbaar zijn de doelen geformuleerd?
 - d. Op welke manier houdt de gemeente de voortgang in het bereiken van de doelen bij?
 - e. Hoe wordt de Raad geïnformeerd over de voortgang in het bereiken van de doelen?
2. Hoe geeft de gemeente invulling aan de in de handreiking Inclusie Agenda gestelde normen?
 - a. Hoe is de uitvoering van het inclusiebeleid in de ambtelijke organisatie ingericht (mensen/middelen/ontwerpeisen)?
 - b. Hoe is de samenwerking met de vertegenwoordiging van de doelgroep vormgegeven?
 - c. Hoe waardeert de doelgroep van het VN-verdrag de samenwerking met en de inspanningen van de gemeente?
3. In hoeverre zijn de gebouwen en is de informatie van de gemeente toegankelijk?
 - a. Welke eisen heeft de gemeente geformuleerd voor de toegankelijkheid van gebouwen en informatie?
 - b. In welke mate voldoet een selectie van gebouwen en informatie aan de eisen voor toegankelijkheid?
 - c. Hoe waardeert de doelgroep de toegankelijkheid van de gebouwen en informatie?

1.4 Aanpak, normenkader en onderzoeksmethoden

Het onderzoek bestaat uit twee onderdelen. Het eerste deel is een analyse over hoever de gemeente is als het gaat om de implementatie van het VN-verdrag:

- ☼ het beoordelen van de rechtmatigheid van het beleid;
- ☼ de voortgang in de implementatie van het VN-verdrag (kwaliteit uitvoering).

Het tweede deel is een analyse van de tot nu toe gerealiseerde effecten (doeltreffendheid) als het gaat om toegankelijkheid van een selectie van gebouwen en informatie. Het eerste deel van het onderzoek richt zich op het inclusiebeleid in brede zin als randvoorwaarde voor het realiseren van een toegankelijk Zuidplas. Het tweede deel van het onderzoek richt zich alleen op toegankelijkheid.

Per gemeente is een onderzoeksrapport opgesteld met daarin de bevindingen over beleid, uitvoering en resultaten over de toegankelijkheid van geselecteerde gebouwen en brieven. Dit rapport is de rapportage van de gemeente Zuidplas. Naast rapporten per gemeente is een infographic opgesteld waarin de vergelijking tussen de vier gemeenten van het Groene Hart gemaakt is (bijlage 2).

Het normenkader staat bijlage 1. Het normenkader maakt duidelijk hoever de gemeente gevorderd is met beleidsvorming en implementatie als het gaat om inclusie. De basis voor het normenkader is het wettelijk kader vanuit het VN-verdrag en de wetten/besluiten die daarop zijn gebaseerd. Voor het waarderen van de kwaliteit van de uitvoering en de voortgang in de

implementatie van het VN-verdrag (kwaliteit van de uitvoering), is de Handreiking Lokale Inclusie Agenda van de VNG de basis.

Voor het onderzoek zijn de volgende methoden ingezet:

	<p>Deskresearch: bestuderen beleidsdocumenten inclusie en overige relevante onderwerpen, coalitieakkoord, analyse context en doelgroep. Bestudeerde documenten staan in de bronnenlijst.</p>	<p>Onderzoeksvraag 1a-c en e, 3a</p>
	<p>Interviews (zie overzicht respondenten)</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 medewerkers over beleid • 4 medewerkers over uitvoering • 1 lid van de Adviesraad 	<p>Onderzoeksvraag 1d, 2a, b, c</p>
	<p>Schouw locaties</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schouw door Ongehinderd: Dorpshuis Swanla, Sporthal Kleine Vink, bibliotheek De Batavier • Schouw door de Parma Groep: Gemeentehuis, Moz-art, Dorpshuis Op Moer, Stichting Zo! Meidoorn. Schouw met deelnemer met visuele beperking en deelnemer met rollator. 	<p>Onderzoeksvraag 3b, c</p>
	<p>Quickscan Toegankelijkheid website: beoordeling van de website op toegankelijkheidscriteria.</p>	<p>Onderzoeksvraag 3b, c</p>
	<p>Quickscan Toegankelijkheid brieven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beoordeling van vier brieven met de doelgroep (een cognitief beperkte deelnemer en twee leden van de Adviesraad) • digitale B1 scan van 29 brieven. 	<p>Onderzoeksvraag 3b, c</p>

Bij het inzetten van de onderzoeksinstrumenten heeft de Parma Groep zo veel mogelijk de doelgroep zelf betrokken. Het organiseren van ervaringsdeskundigheid was een pittige klus. Naast de door de gemeente gesuggereerde organisaties, zijn patiëntenverenigingen aangeschreven en hebben de onderzoekers hun eigen netwerk ingeschakeld. Met name als het gaat om cognitieve beperkingen is er bij de gemeente geen ervaringsdeskundigheid in beeld.

Voor het beoordelen van brieven, websites en gebouwen is door de onderzoekers een eigen Quickscan Toegankelijkheid ontwikkeld. Bureau Ongehinderd toetst de gebouwen aan de criteria die gelden voor het Nederlands Keurmerk voor toegankelijkheid.

2. Beleidskader inclusie en toegankelijkheid

Dit hoofdstuk beschrijft het beleidskader dat binnen de gemeente Zuidplas geldt voor inclusie en toegankelijkheid. Het hoofdstuk geeft een antwoord op deelvraag 1: is het door de gemeente opgestelde beleid rechtmatig? Paragraaf 2.1 beschrijft het beleid/de Lokale Inclusie Agenda, paragraaf 2.2 bevat de gestelde doelen en paragraaf 2.3 bevat de wijze waarop de Raad informatie krijgt over dit onderwerp. Het hoofdstuk sluit af met een deelconclusie.

2.1 Geldend beleidskader

De Raad van de gemeente Zuidplas heeft op 20 december 2022 een Lokale Inclusie Agenda (LIA) vastgesteld waarin staat hoe de gemeente uitvoering geeft aan het VN Verdrag voor rechten van personen met een handicap. Eerder vastgestelde documenten gaven op hoofdlijnen al richting aan inclusie en toegankelijkheid, zoals het beleidskader Sociaal Domein 2020-2024, de Woonvisie 2025, het Lokaal Sportakkoord 2022-2022, de Lokale Gezondheidsagenda, de visie Dorps wonen in Zuidplas. Deze documenten vormden input voor de LIA. De ambitie om een LIA op te stellen was al opgenomen in het beleidskader Sociaal Domein.

In de aanloopperiode tot vaststelling van de LIA, heeft de Raad verschillende moties aangenomen zoals een motie over het opstellen van een discussienota 'Inclusiviteit in Zuidplas' en een motie over de bevordering van meer openbare en opengestelde toiletten in Zuidplas'.

De Lokale Inclusie Agenda sluit aan bij het Collegeprogramma 2022-2026. In verschillende sporen staat inclusie genoemd. Het gaat om de sporen 1. Kansrijk en Gezond Zuidplas, 3. Vitaal e (Be)Leefbaar Zuidplas, 4. Groeiend Zuidplas, 5. Organisatie en Financiën.

De visie van het College op de inclusieve samenleving is dat de gemeente Zuidplas een gemeente voor iedereen is. Een gemeente waarin iedereen mee moet kunnen doen en kansen heeft (Collegeprogramma 2022-2026). De visie van het College op inclusie is daarmee breder dan de doelgroep van het VN-verdrag.

Bij behandeling van de LIA in de Raad van 20 december 2022 heeft de Raad een amendement aangenomen met twee beslispunten die ingaan op het aanscherpen van voorgenomen beleid en uitvoering. De beslispunten zijn:

- ☼ Deze Lokale Inclusie Agenda als uitgangspunt te nemen voor een prioritering van de nieuwe acties en maatregelen, en nadrukkelijk voor de genoemde wensen. Voor deze prioritering een beeld van de huidige situatie in Zuidplas qua inclusie, uitsluiting en discriminatie en daaruit voortkomende ambities als uitgangspunt te nemen. Dit in samenspraak met de raad, bij voorkeur in de PC Samenleving.*
- ☼ In het najaar 2023 een informatienota te sturen met een stand van zaken rondom de inclusieagenda inclusief de gestelde prioriteiten en inclusief de mate waarin het gelukt is om inclusie integraal onderdeel van het beleid te maken.*

2.2 Doelen

Om participatie voor iedereen mogelijk te maken zet het College integraal en domein overstijgend in op het wegnemen van fysieke én financiële, sociale en psychische drempels. Zuidplas houdt de Lokale Inclusie Agenda Index van de VNG aan. Volgens de Lokale Inclusie Index zijn de uitgangspunten voor inclusie participatie, solidariteit, gelijkheid en autonomie. Hiervoor moet aan toegankelijkheid, ontmoeting en bewustwording gewerkt worden op de diverse levensdomeinen. Dit zijn de domeinen onderwijs & ontwikkeling, thuis, werk & inkomen, vrije tijd, vervoer en welzijn, gezondheid & ondersteuning.

De gemeente Zuidplas heeft als missie of hoofddoelstelling dat Zuidplas een inclusieve gemeente wil zijn. Een gemeente waarin ruimte is voor iedereen en iedereen mee kan doen. Het Collegeprogramma 2022-2026 'Ruimte voor Iedereen' werkt deze hoofddoelstelling uit in vijf sporen, waarvan er vier raakvlakken hebben met inclusie. In het Collegeprogramma wordt per spoor een Doelen-Inspanningen-Netwerk uitgewerkt. Dat betekent dat binnen elk spoor ook smartdoelstellingen zijn opgesteld. De Lokale Inclusie Agenda, het Collegeprogramma 2022-2026 en de begroting sluiten op elkaar aan. In de LIA wordt dit als volgt weergegeven:

'In het Collegeprogramma 2022-2026 zijn de doelstellingen opgenomen voor de aankomende Collegeperiode en in de begroting is met name het nieuwe beleid verwoord voor de komende periode. Onder de doelstellingen uit het collegeprogramma ligt echter ook veelal bestaand beleid. De acties op de Lokale Inclusie Agenda vallen hier ook onder. Nieuwe onderwerpen op de Lokale Inclusie Agenda zijn verwerkt in het Collegeprogramma. Op deze manier wordt uitvoering van de Lokale Inclusie Agenda geborgd.'

De inzet op inclusie is samengevat in de Lokale Inclusie Agenda. De uitgangspunten voor inclusie zijn:

- ☼ We hebben aandacht voor alle inwoners van de gemeente Zuidplas;
- ☼ We doen inclusie samen;
- ☼ We volgen de uitgangspunten van positieve gezondheid;
- ☼ We houden de Lokale Inclusie Agenda Index van de VNG aan.

Op basis van gesprekken over inclusie met interne en externe betrokkenen zijn aanbevelingen gedaan op toegankelijkheid, ontmoeting, bewustwording. Deze worden nader uitgewerkt in de LIA. In de uitwerking van de LIA op de domeinen worden de volgende categorieën benoemd:

- ☼ dit doen we al;
- ☼ dit gaan we doen;
- ☼ wensenlijst.

In de LIA staat of de geformuleerde activiteit bijdraagt aan toegankelijkheid, ontmoeting of bewustwording. De bedoeling is daarmee duidelijk en soms is er een concrete doelstelling geformuleerd, maar niet alle doelen zijn concreet en meetbaar in de LIA opgenomen.

2.3 Voortgang & informatie gemeenteraad

De gemeente heeft de LIA besproken met diverse partijen in de samenleving (organisaties/inwoners) tijdens meerdere bijeenkomsten in de periode februari tot juni 2022. In november is een verificatiebijeenkomst georganiseerd met alle betrokken partijen (Platform Gehandicapten en Chronisch Zieken, Stichting MEE, Sportstichting Zuidplas, Gemiva, Kernkracht, diverse beleidsmedewerkers), met als doel te toetsen of iedere stakeholder zich kan vinden in de richting van de nota.

Er is door de gemeente in 2021 een domein overstijgende interne inventarisatie uitgevoerd naar de mate van inclusiviteit in het gemeentelijk beleid. Het resultaat van deze inventarisatie of Quickscan is een kwalitatief inzicht in hoeverre het gemeentelijk beleid al voldoet aan het VN-verdrag Handicap. In de informatienota aan de Raad over inclusie (8 maart 2022) staat hierover dat uit de inventarisatie blijkt dat de gemeente inzet toont op inclusiviteit en toegankelijkheid, maar dat er ook kansen en uitdagingen zijn. Daarbij wordt specifiek ingegaan op de uitdagingen die er zijn op het gebied van toegankelijkheid van de fysieke buitenruimte en de openbare gebouwen. Van ambtelijke zijde wordt aangegeven dat er ook al in 2019 een eerste beleidsscan naar inclusiviteit is uitgevoerd.

In het raadsbesluit over de vaststelling van de LIA staat dat in het najaar van 2023 de Raad een informatienota ontvangt met een stand van zaken rondom de Inclusie Agenda, de gestelde

prioriteiten en de mate waarin het is gelukt om inclusie integraal onderdeel van het beleid te maken.

De medewerkers geven aan dat het voornemen is om jaarlijks een uitvoeringsplan op te stellen en dat de Raad ieder jaar een voortgangsrapportage zal ontvangen. Dat is er echter nog niet.

2.4 Deelconclusie: compleet en actueel inclusiebeleid

In dit hoofdstuk is nagegaan of de gemeente Zuidplas voldoet aan de eis om een overkoepeld plan voor inclusie en toegankelijkheid op te stellen. De gemeente Zuidplas heeft eind 2022 een Lokale Inclusie Agenda opgesteld waarin de inzet op inclusie is samengevat. De LIA sluit aan op het Collegeprogramma en de begroting. Daarvoor was inclusie en toegankelijkheid onderdeel van een aantal beleidsdocumenten, maar met de LIA is er een integraal plan opgesteld over alle levensdomeinen, waarin ook aandacht is voor bewustwording. Daarmee is er zowel specifiek als algemeen beleid voor inclusie en toegankelijkheid (deelvraag 1a).

Bij het tot stand komen van de LIA zijn inwoners en organisaties betrokken. Daarbij ging het niet alleen om vertegenwoordigers van de doelgroep. Vertegenwoordigers van de doelgroep zijn ook betrokken geweest, bijvoorbeeld het Platform Gehandicapten en Chronisch Zieken (PGCZ) en het Gehandicapten Informatie Project Scholen (GIPS – een initiatief van PGCZ) en de Stichting voor Inclusie en Discriminatiebestrijding (Stichting iDb). De doelen zijn met de doelgroep opgesteld (deelvraag 1b).

In de LIA zijn weinig meetbare doelen opgenomen. Het Collegeprogramma bevat smart doelstellingen op de sporen, maar die zijn niet specifiek of uitsluitend gericht op inclusie en toegankelijkheid. Er zijn geen specifieke of meetbare doelen gekozen (deelvraag 1c). Omdat de LIA recent is vastgesteld, is er nog geen gelegenheid geweest om over de voortgang te rapporteren. Het voornemen is om dat jaarlijks te doen aan de hand van een uitvoeringsplan (deelvraag 1d). Tot nu toe krijgt de Raad informatie door informatienota's. De Raad heeft zelf een kader gesteld voor de manier waarop de raad informatie wil ontvangen: jaarlijks en met informatie over de doelbereiking (deelvraag 1e).

3. Uitvoering van het beleid

Dit hoofdstuk beschrijft de wijze waarop de gemeente Zuidplas het beleid rond inclusie en toegankelijkheid uitvoert. In het hoofdstuk staat hoe de uitvoeringsorganisatie is ingericht en op welke wijze de gemeente samenwerkt met de doelgroep. Het hoofdstuk bevat ook informatie over hoe de doelgroep de inspanningen van de gemeente waardeert. Daarmee geeft dit hoofdstuk een antwoord op deelvraag 2: hoe geeft de gemeente invulling aan de in de Handreiking Inclusie Agenda gestelde normen?

3.1 Uitvoeringsorganisatie

De medewerkers van de gemeente Zuidplas geven aan dat er net een start is gemaakt met de uitvoering van de LIA. De wijze van uitvoering is nog in voorbereiding.

'Er is geen officiële naam voor het uitvoeringsteam. Er is een overzicht gemaakt met alle maatregelen en wensen uit de LIA. Daarnaast is er een memo gestuurd naar de gemeentesecretaris met daarin een voorstel voor de inrichting van de uitvoering'.....Het plan is om vaste aanspreekpunten/stakeholders van de verschillende clusters in de gemeente aan te stellen. Deze aanspreekpunten kunnen door het uitvoeringsteam via de mail geïnformeerd worden over de acties in de LIA. Bovendien wil het uitvoeringsteam periodiek overleggen met de stakeholders. Daarnaast is het plan om een klankbordgroep samen te stellen van externe maatschappelijke partners (die hebben bijgedragen aan de LIA) om hen te laten meedenken over de uitvoering en prioritering.' (uit het beleidsinterview)

Het is een wens van de organisatie om de klankbordgroep een advies te laten uitbrengen over de LIA. De bedoeling is om in gezamenlijkheid (gemeente en partners) jaarlijks een uitvoeringsplan te publiceren. Aan het eind van het jaar kan het uitvoeringsteam dan aan de Raad rapporteren over de voortgang van het uitvoeringsplan.

Dit proces is nog niet vastgelegd (ten tijde van dit onderzoek). Het is de bedoeling om in het voorjaar van 2023 een klankbordgroep in te richten. Ook is er (nog) geen budget voor de uitvoering van de LIA. Veel activiteiten zijn onderdeel van bestaande (begrotings)programma's. Voor acties die niet binnen een bestaand beleidsdomein geplaatst kunnen worden, wordt geld aangevraagd in de voorjaars- of najaarsnota.

Om meer bewustwording te creëren over inclusie bij inwoners en organisaties is het voornemen om een inspiratiegids te maken. Dit is nog niet opgepakt. Een ander concreet plan is om meer interne bewustwording te creëren door een cursus inclusie aan te bieden via de Zuidplasacademie (een leeromgeving voor medewerkers van de gemeente). Dit plan moet eveneens nog in uitvoering worden gebracht. Volgens geïnterviewden stond al wel een training van het Platform Gehandicapten en Chronisch Zieken (PCGZ) gepland. Die is komen te vervallen, omdat het platform is opgeheven.

Uit de interviews komt naar voren dat de LIA als waardevol wordt gezien. Het bundelt alle acties en maakt het mogelijk dat inclusie als waarde uitgedragen wordt. De praktijk laat volgens medewerkers zien dat inclusief werken nog niet altijd gebeurt. Ook blijkt uit de interviews dat nog duidelijk moet worden hoeveel capaciteit en middelen er voor de uitvoering van de LIA beschikbaar komen.

‘De praktijk is nu dat projecten niet altijd erg inclusief zijn.’ (uit het uitvoeringsinterview)

‘De hele werkwijze moet nog worden afgestemd met de portefeuillehouder en de gemeentesecretaris. Ook om te bepalen wat voor beslag het legt op de organisatie. Het moet realistisch en uitvoerbaar blijven. Er zijn wel ideeën, maar het is nog niet volledig uitgewerkt en afgestemd. Inclusiviteit is nog lang niet altijd onderwerp van gesprek bij uitvoering van projecten.’ (uit het uitvoeringsinterview)

Binnen IBOR (cluster Integraal Beheer Openbare Ruimte) is een handboek toegankelijkheid opgesteld. Dat bevat de standardeisen aan toegankelijkheid bij de uitvoering van projecten. Bij het opstellen hiervan is meegedacht door het PGCZ.

3.2 Samenwerking met doelgroep

In het proces om te komen tot een LIA is met (maatschappelijke) organisaties en inwoners samengewerkt. In de LIA staat hoe, wanneer en met wie er samengewerkt is: *‘De gemeente heeft ook met (maatschappelijke) organisaties samengewerkt. Dit is gestart met de bijeenkomst ‘Inclusie in de gemeente Zuidplas’ op 21 februari 2022. Tijdens deze bijeenkomst is de inzet op inclusie in de gemeente Zuidplas met diverse (maatschappelijke) organisaties besproken. Vervolgens is in kleinere groepen gesproken over kansen op het gebied van bewustwording, ontmoeting en toegankelijkheid. Input van inwoners is opgehaald op de thema-avond ‘Lokale Inclusie Agenda’ op 16 juni, georganiseerd door het Platform Gehandicapten en Chronisch Zieken (PGCZ). Diverse (maatschappelijke) organisaties zijn ook individueel betrokken bij de Lokale Inclusie Agenda. Zo is nauw samengewerkt met het PGCZ. En is de gemeente met diverse organisaties in gesprek gegaan. Uit deze gesprekken bleek dat organisaties zelf ook al veel doen aan inclusie. Zo heeft de Bibliotheek spreekuren, training en cursussen om inwoners te ondersteunen bij bijvoorbeeld de ontwikkeling van de Nederlandse taal, solliciteren of het invullen van formulieren. Ook heeft het PGCZ een Gehandicapten Informatie Project Scholen (GIPS) om de bewustwording van kinderen van personen met een handicap te vergroten. Daarnaast zetten de sociaal makelaars van Stichting Zuidplas Ondersteunt! (Stichting ZO!) in op het versterken van sociale cohesie en participatie in netwerken van inwoners.’*

3.3 Wat vindt de doelgroep?

In het kader van het onderzoek is de Adviesraad Sociaal Domein (Adviesraad) geïnterviewd. De Adviesraad geeft aan dat de gemeente niet alleen de vertegenwoordiging van de doelgroep, maar ook de doelgroep zelf heeft geprobeerd te betrekken bij het maken van de LIA. De Adviesraad zelf heeft ook meegedacht in het proces.

De Adviesraad vindt het belangrijk dat de LIA prioriteit blijft houden en dat het hoog op de agenda blijft staan. Zelf is de Adviesraad van plan om te kijken wat de concrete vertaling of uitwerking van de LIA in de gemeente is. De Adviesraad bekijkt bij alle beleidsplannen waar ze advies over geven of iedereen voldoende in beeld is en wat de consequenties zijn van beleidsplannen voor specifieke doelgroepen. De Adviesraad geeft aan dat ze niet actief geïnformeerd wordt over de resultaten van de LIA.

‘In ieder geval niet in de zin dat ze laten weten dat de bushalte daar en daar is opgehoogd. Dat kom je wel in het lokale krantje tegen.’ (Uit het doelgroepinterview)

De geïnterviewde leden van de Adviesraad zeggen dat bij hen bekend is dat een aantal praktische zaken uit de LIA uitgevoerd zijn die bijdragen aan het vergroten van toegankelijkheid. Een voorbeeld daarvan is dat aanpassen van de bushaltes zodat het makkelijker is om in en uit de bus te stappen. De Adviesraad kan een aantal positieve voorbeelden benoemen, zie bijvoorbeeld onderstaande quotes uit het doelgroepinterview.

‘In Nieuwerkerk is het goed te doen met een rolstoel. Er is altijd een lift. Oude gebouwen hebben dat niet, maar de modernere gebouwen wel. Alle openbare gebouwen zijn toegankelijk in de gemeente Zuidplas voor iemand in een rolstoel. In principe is er dus oog voor mensen met een beperking.’

‘Een goed voorbeeld van toegankelijkheid in de gemeente was de koppeling van iemand met downsyndroom aan iemand zonder downsyndroom bij de laatste verkiezingen in het stembureau. Er was een ambtenaar geweest die iemand van de Adviesraad had gevraagd om dit te willen doen. Dat betekent voor de Adviesraad dat de thema’s van de LIA wel degelijk in de hoofden van ambtenaren zitten.’

De Adviesraad vindt de websites van de gemeente niet erg gebruiksvriendelijk. Daar heeft de Adviesraad overleg over met de gemeente. Verder heeft de Adviesraad nog een aantal concrete tips om de toegankelijkheid te verbeteren en zijn er ook minder positieve ervaringen met de inzet van de gemeente. Deze komen naar voren in onderstaande quotes uit het doelgroepinterview.

‘De gemeente pakt niet zo snel dingen op als bewoners iets aanklaagt. Er was ooit een opmerking over de trap in het gemeentehuis. De laatste trede stond niet aangegeven voor mensen met een visuele beperking. Daar is nog niets aan gedaan.’

Een ander voorbeeld zijn de invalide parkeerplaatsen bij het gemeentehuis. Die horen breed te zijn, maar dat zijn ze niet. Dat is lang geleden al aangekaart, maar er is nog niets aan gedaan. Ook staat er aan het einde van het jaar een oliebollenkraam op deze parkeerplekken. Het is gek dat daar een vergunning voor wordt uitgegeven. Er moet soms worden aangedrongen om aandacht te krijgen daarvoor. Ook bijvoorbeeld containers van verbouwingen worden weleens op de gehandicaptenparkeerplaats gezet.’

Het loket in het gemeentehuis is te hoog. Door het scherm kun je de receptioniste vanuit een rolstoel niet aankijken. De receptioniste komt gelukkig wel van haar stoel af om met iemand een gesprek te voeren en de persoon aan te kunnen kijken. De balie mag dus wel wat lager.’

De Adviesraad is tevreden over de manier waarop de samenwerking tussen gemeente en Adviesraad verloopt. Er is frequent en structureel overleg met ambtenaren en één keer in de drie maanden is er overleg met alle wethouders. In de vergaderingen komen signalen en zorgen aan de orde. Vragen van de Adviesraad worden uitgebreid (en serieus) behandeld. De gemeente luistert goed naar de Adviesraad. Ze horen vanuit andere gemeenten weleens dat het soms anders gaat.

3.4 Deelconclusie: voortvarend gestart met de uitvoering

In dit hoofdstuk is nagegaan op welke manier de gemeente uitvoering geeft aan de Lokale Inclusie Agenda. Er is net een start gemaakt met de uitvoering van de LIA: een echte uitvoeringsorganisatie is nog niet ingericht (deelvraag 2a). De werkwijze wordt nog afgestemd met de portefeuillehouder en de gemeentesecretaris. Het is nog niet duidelijk hoeveel tijd, middelen en capaciteit dit vraagt van de organisatie. Uitgangspunt is dat het wel realistisch en uitvoerbaar moet blijven.

Zowel in de beleidsvorming als bij de uitvoering is er contact met vertegenwoordigers van de doelgroep. De gemeente doet volgens de Adviesraad z'n best om de doelgroep te betrekken. Voor de uitvoering zijn nog geen concrete afspraken gemaakt, maar er is wel structureel overleg en een constructieve samenwerking (deelvraag 2b).

De Adviesraad kan zowel positieve ervaringen als knelpunten benoemen in de samenwerking en in het realiseren van aanpassingen voor meer toegankelijkheid (deelvraag 2c). Een positief punt is dat de LIA echt in de hoofden van ambtenaren zit, een minpunt is het niet altijd vlot verhelpen van knelpunten.

Afbeelding 1 Documentenschouw

4. Toegankelijkheid gebouwen en informatie

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van de inzet van de gemeente Zuidplas op de toegankelijkheid. Paragraaf 4.1 beschrijft de eisen die de gemeente stelt aan de toegankelijkheid, paragraaf 4.2 gaat in op de toegankelijkheid van gebouwen en paragraaf 4.3 op de toegankelijkheid van de website paragraaf 4.4 op de toegankelijkheid van brieven. Het hoofdstuk sluit af met een deelconclusie over deelvraag 3: In hoeverre zijn de gebouwen en is de informatie van de gemeente toegankelijk?

4.1 Eisen toegankelijkheid openbare ruimte/gebouwen

De gemeente Zuidplas stelt technische eisen aan de inrichting van de openbare ruimte. Daarvoor gebruikt de gemeente de DLOR 'Duurzame Leidraad Openbare Ruimte'. De DLOR is bedoeld om de kwaliteit van de inrichting van de openbare ruimte te waarborgen en te verbeteren. In de DLOR zijn richtlijnen en uitgangspunten opgesteld als leidraad voor ontwikkelaars, ontwerpers en uitvoerders. Ook toegankelijkheid is één van de uitgangspunten.

Bij projecten vindt er afstemming plaats met de bewoners, omgeving, maatschappelijke organisaties, daarna gaat een ontwerp pas naar de DO (definitief ontwerp) fase. Er is aandacht voor de toegankelijkheid voor bijvoorbeeld minder validen. Er is een handboek toegankelijkheid opgesteld.

4.2 Toegankelijkheid van een selectie van gebouwen

Voor het onderzoek is een steekproef gedaan om gebouwen te beoordelen op toegankelijkheid. Daarvoor zijn twee methoden ingezet: een formele schouw door een inspecteur (door bureau Ongehinderd) en een informele schouw met de doelgroep zelf (door de onderzoekers). In het kader van dit rekenkameronderzoek heeft Ongehinderd drie gebouwen (dorpshuis Swanla, sporthal Kleine Vink en de Batavier bibliotheek) getoetst op basis van de criteria die gelden voor het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid. In de bijlagen zijn de rapportages hiervan opgenomen. Uit de opgestelde rapporten per gebouw blijkt dat geen van de gebouwen al aan het genoemde keurmerk voldoet. Ongehinderd onderscheidt in de beoordeling drie niveaus: brons, zilver, goud. De drie gebouwen hebben alle drie nog maatregelen te treffen om in aanmerking te komen voor het keurmerk op het niveau brons, het laagste niveau (Dorpshuis Swanla: 6 maatregelen, Kleine Vink: 6 maatregelen, Bibliotheek Batavier: 3 maatregelen).

Naast de formele keuring door Ongehinderd, is er een schouw gedaan met de doelgroep zelf, om zo ook belevingsinformatie op te halen. Waar Ongehinderd een uitgebreide inspectie doet met een bouwinspecteur, is de informele schouw een locatiebezoek van ongeveer een uur aan de hand van een zelf ontwikkelde Quickscan Toegankelijkheid. De Adviesraad heeft een keuze mogen maken uit een lijst met gebouwen. Vervolgens is in afstemming met de deelnemers gezocht naar een haalbare route om een aantal gebouwen in een dagdeel te kunnen bezoeken. De schouw is gedaan door zonder aankondiging de gebouwen te bezoeken en zowel buiten als binnen de voorzieningen te checken aan de hand van de Quickscan Toegankelijkheid. De ingevulde checklists zijn samengevoegd tot één rapportage per gebouw en zijn te vinden in de bijlage. De checklist bestaat uit criteria voor parkeren, de omgeving van het gebouw, de entree, de receptie, trappen en liften, hellingbanen, toiletten en een aantal algemene punten. Ook is gekeken of de website van het gebouw voldoende informatie bevat over de toegankelijkheid.

Tabel 4.1 samenvatting schouw gebouwen

Thema	Gemeentehuis	Moz-art	Dorpshuis Op Moer	Stichting Zo! ¹
Parkeren	Gratis parkeren is mogelijk	Er is geen invalidenparkeerplek in de buurt	Gratis parkeren is mogelijk	Gratis parkeren is mogelijk, iets op afstand ivm een helling
Omgeving	De omgeving is goed ingericht, er zijn geen gidslijnen	De omgeving is op orde, maar er zijn geen gidslijnen en met een rolstoel kun je de stoep niet op	De omgeving is goed ingericht, er zijn geen gidslijnen	De omgeving is prima ingericht, maar er zijn geen gidslijnen
Entree	De entree is bruikbaar, er is alleen geen bel	De entree heeft een hoge drempel, niet alle deuren zijn breed genoeg en er is geen bel	De deur is krap en de bel is te hoog	De deur gaat naar binnen open een het is krap, de bel zit te hoog
Receptie	De balie is te hoog verwijzingen zijn niet goed leesbaar, maar er is een bode die je opvangt en helpt	Het is niet duidelijk waar je moet zijn, de balie is hoog	Niet beoordeeld - gesloten	De wachtruimte is krap, je wordt meteen geholpen
Trappen/liften	Niet vrij toegankelijk en dus niet getest	Niet van toepassing	Niet beoordeeld - gesloten	Niet van toepassing
Hellingbanen (intern)	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet beoordeeld - gesloten	Niet van toepassing
Toiletten	Niet vindbaar, wel aanwezig, kraan ver weg	Er is wel een toilet, maar dat wordt ook voor verschonen gebruikt en er is geen koord	Niet beoordeeld - gesloten	Niet aangeven, wel aanwezig, in gebruik als kast en zonder hulp koord
Algemene punten	Looproutes zijn vrij, vluchtroutes voor rolstoelers niet vindbaar	De deuren gaan zwaar en de vluchtroute heeft een drempel	Niet beoordeeld - gesloten	Erg vol, weinig draairuimte, geen nooduitgang
Website informatie	De website bevat geen informatie, belcontact levert wel informatie op	Geen informatie op de website, belcontact levert wel informatie op	De website bevat informatie en er is een reactie bij belcontact	De website bevat geen informatie, belcontact levert wel informatie op

Bij één van de gebouwen is geen schouw in het gebouw gedaan - in tegenstelling tot de website-informatie bleek het gebouw niet open. Wat de deelnemers aan de schouw opviel is dat er nergens gidslijnen aanwezig zijn op de gelopen route. Een inzicht van één van de deelnemers was dat hij in het dorp minder zelfstandig zijn weg kon vinden dan in de stad, maar dat er een hogere mate van hulpvaardigheid is.

4.3 Toegankelijkheid van de website

Om de toegankelijkheid van de gemeentelijke website te onderzoeken is een webscan ontwikkeld op basis van de QuickScan Toegankelijkheid gemeentewebsite van Ieder(in). De webscan is een formulier in twee delen. Het eerste deel gaat over de wettelijk verplichte toegankelijkheidsverklaring die op de gemeentelijke website is gepubliceerd. Aan de hand van een checklist is weergegeven of de gemeentelijke website een toegankelijkheidsverklaring heeft en wat de inhoud van de toegankelijkheidsverklaring is. Het tweede deel gaat over de website zelf. Met een checklist is de eerste indruk van de website beoordeeld. Met behulp van de '7 belangrijke web-criteria'² is de toegankelijkheid beoordeeld. Als laatste is een selectie van drie stukken tekst beoordeeld op leesniveau.

Op de website <https://www.zuidplas.nl/toegankelijkheid> staat de toegankelijkheidsverklaring van de gemeentelijke website (<https://www.zuidplas.nl/>). Op de gemeentelijke website staan geen

¹ Stichting Zo! Meidoorn is gevestigd in een pand dat geen gemeentelijk vastgoed is. Dit pand is toegevoegd op verzoek van de Adviesraad en omdat het mooi op de route lag.

² <https://iederin.nl/doe-mee/zelf-lokaal-aan-de-slag/toolkit-toegankelijke-gemeentewebsites/toolkit-wat-kun-je-doen/>

andere websites of applicaties genoemd die door de gemeentelijke organisatie worden beheerd. We hebben de webscan uitgevoerd voor de gemeentelijke website. De website is beoordeeld door iemand met een visuele beperking. De ingevulde webscan is opgenomen in de bijlage. In tabel 4.2 is een samenvatting van de webscan weergegeven.

Tabel 4.2 samenvatting webscan

Onderdeel/website	zuidplas.nl
Actuele verklaring	ja
Getest	ja, rapport opgenomen
Aantal criteria in orde (van 50)	31
Ervaringsdeskundigen betrokken?	nee
Toegankelijkheids-status	B: voldoet gedeeltelijk
Eerste indruk	positief
Voldoet aan hoeveel van de 7 criteria	6
Leesniveaue	B1/B2

De gemeentelijke website heeft een actuele verklaring en is getest. Het volledige rapport van de test staat op de website. Uit het rapport blijkt dat de website voldoet aan 31 van de 50 criteria waarop de website is getest. Op de website of in het rapport is niet opgenomen of ervaringsdeskundigen zijn betrokken bij het testen van de website. De algehele status van de toegankelijkheid is volgens de wettelijke verklaring 'B: voldoet gedeeltelijk'. De website oogt rustig en overzichtelijk, de eerste indruk is positief. De website voldoet aan zes van de zeven criteria uit de quickscan die leder(in) heeft ontwikkeld. Drie willekeurig gekozen stukken tekst op de website hebben leesniveau B1/B2, B2 en nogmaals B2 volgens de accessibility tool.³

De testpersoon met een visuele beperking vindt de website niet rustig, er zijn veel kleuren gebruikt en er staat tekst op een foto. Het taalgebruik wordt goed beoordeeld, de opbouw is logisch en het is prettig dat er direct een blokje zichtbaar is waarmee instellingen kunnen worden aangepast. Wel vindt de testpersoon het jammer dat dit blokje verdwijnt als je een formulier invult. Het verschil in contrast is niet echt zichtbaar. Het is heel prettig dat er een pauzeknop is in de voorleesfunctie.

4.4 Toegankelijkheid van een selectie van brieven

Met een vertegenwoordiging uit de doelgroep met verschillende handicaps (o.a. visueel, licht verstandelijk beperkt) en de Adviesraad is een viertal brieven beoordeeld op basis van een formulierenscan. Deze scan gaat over de eerste indruk die de brief op de lezer heeft, het taalgebruik, de inhoud van de brief en het eindoordeel van de lezer. De beoordelaars geven drie van de vier brieven als eindoordeel een onvoldoende. De grote lijn is dat brieven op de volgende punten nog verbetering behoeven.

Opmerkingen over de eerste indruk van de brieven

- ☼ wat meer ruimte laten tussen de regels;
- ☼ lettertype wat groter maken;
- ☼ titel specifieker maken;
- ☼ opmaak overzichtelijker maken (nu soms te rommelig);
- ☼ vormgeving en kleurgebruik van logo's kunnen beter (zodat het ondersteunend voor de lezer wordt);

Opmerkingen over het taalgebruik in de brieven

- ☼ eenvoudiger schrijven (nu soms te ingewikkeld opgeschreven);
- ☼ tussenkoppen kunnen scherper (nu niet altijd zinvol);
- ☼ zinnen korter, met minder bijzinnen;

³ Met deze tool kun je stukken tekst laten toetsen op leesniveau: <https://www.accessibility.nl/tools/leesniveaue>.

Opmerkingen over de inhoud van de brieven

- ☼ zet contactinformatie in de brief (gebeurt nu niet altijd);
- ☼ inhoud volledig maken (nu mist soms verantwoordingsinformatie/toelichting op beschikking);
- ☼ duidelijker verwoorden van instructies in een brief.

Samenvattend geven de deelnemers de volgende tips: Stel een brief op die past bij de belevingswereld van de lezer. Het vertrekpunt moet niet zijn de ambtelijke systeemwereld, gebruik een duidelijke titel en tussenkopjes, gebruik eenvoudige woorden en korte zinnen, geef gericht informatie, zet contactgegevens systematisch onder aan de brief (lezer moet niet hoeven zoeken).

Daarnaast zijn 29 brieven gescand op het gebruikte taalniveau. Uitgangspunt is dat brieven die geschikt zijn voor de doelgroep op B1 niveau zouden moeten zijn. Van de 29 gescande brieven zijn er slechts 2 die op B1 niveau geschreven zijn. De overige brieven zijn op B2 of C1 of zelfs C2 niveau geschreven.⁴

Tabel 4.3 samenvatting B1 analyse brieven

Brieven	Niveau	Brieven	Niveau
APV Koningsdag moordrecht vergunning	B2	ODHM vergunning zuidplas	B2
APV oogstfeest vergunning	B2/C1	Publieksplein brief aanvraag digitaal uittreksel	B2/C1
APV oudennieuw moer 23	B2/C1	Publieksplein brief afhaalbewijs reisdocument	B2
APV paramotor 23	B2/C1	Publieksplein brief ophalen reisdocument	B2
APV toerclub zevenhuizen wedstrijden	C2	RO voorbeeldbrief indiener zienswijze uitwerkingsplan	C2
Bezwaar ontvangstbevestiging bezwaarschrift	B2/C1	RO voorbeeldbrief indiener zienswijze	C1/C2
Bezwaar ontvangstbevestiging bezwaarmaker	B2/C1	Samenleving beschikking LO afwijzing	B1
Bezwaar uitnodiging hoorzitting	B2	Samenleving beschikking LO toekenning	B1
Bezwaar verdaging beslistermijn bob	B2	Samenleving veiligheid tariefwijziging PGB 2023 jeugd	B2
JZ brief afwijzen schadeclaim	B2	Samenleving veiligheid tariefwijziging PGB 2023 WMO	B2
JZ brief ontvangstbevestiging schadeclaim met	B2	Subsidie beschikkingssoort 1b	C1
JZ brief ontvangstbevestiging zonder nadere toelichting	B2	Subsidie beschikkingssoort 2a	C1
JZ brief toewijzen schadeclaim	B2	Welkomstbrief BRP belangrijk	B1/B2
ODMH begeleidende brief	B2	Wonen standaard huisvestigingsvergunning	B2/C1
ODMH ontvangstbevestiging	B2		
2/29 gescande brieven op B1 Niveau			

⁴ Taalniveau A1 en 2 is het niveau van een basisgebruiker (korte zinnen en teksten herkennen). Taalniveau B1 en 2 is een gevorderde gebruiker, een onafhankelijk lezer (teksten met meer werk gerelateerde taal, artikelen en verslagen waarin een standpunt wordt ingenomen). Taalniveau C1 en 2 is een vaardige gebruiker (lange en complexe teksten, abstracte taal).

4.5 Deelconclusie: er is nog genoeg te doen!

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van de inzet van de gemeente op toegankelijkheid beschreven, aan de hand van een selectie van gebouwen, website en brieven. Daarbij is ook steeds de mening van de doelgroep gevraagd.

De gemeente Zuidplas stelt technische eisen aan de inrichting van de openbare ruimte. Daarvoor gebruikt de gemeente de DLOR 'Duurzame Leidraad Openbare Ruimte' en er is een handboek toegankelijkheid opgesteld (deelvraag 3a). Hoewel de gemeente goed op weg is met het beleid voor inclusie en toegankelijkheid laat het actieonderzoek zien dat er nog veel te verbeteren valt als het gaat om toegankelijkheid van gebouwen en informatie.

Er zijn drie gebouwen getoetst (door Ongehinderd) op basis van de criteria die gelden voor het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid. Geen van de gebouwen voldoet op dit moment aan de gestelde eisen voor het niveau brons. Er zijn bij alle drie de gebouwen nog maatregelen te treffen om op niveau brons te komen. Ook de door de doelgroep geschouwde gebouwen zijn niet ingericht op mensen met een beperking. Het gemeentehuis is nog het meest op orde, de andere gebouwen zijn niet aantrekkelijk of geschikt voor inwoners met een beperking (deelvraag 3b).

De gemeentelijke website heeft een actuele verklaring en is getest. De status van de toegankelijkheid is volgens de wettelijke verklaring 'B: voldoet gedeeltelijk'. De website voldoet aan zes van de zeven criteria uit de quickscan die Ieder(in) heeft ontwikkeld en drie willekeurig gekozen stukken tekst op de website hebben leesniveau B1/B2. De website van de gemeente kan nog iets verbeteren (deelvraag 3b).

De geselecteerde brieven scoren gemiddeld een onvoldoende en ook de digitale check op het leesniveau laat zien dat de gemiddelde brief niet toegankelijk is voor de doelgroep (deelvraag 3b).

Zowel de informatie als de gebouwen zijn nog niet goed afgestemd op inwoners met een beperking, de website is al wel grotendeels op orde. De deelnemers hebben tips voor de gemeente als het gaat om informatie. Voor de gebouwen valt dit mee: door de hoge mate van hulpvaardigheid is het voor de deelnemers goed te doen (deelvraag 3c).

Bronnenoverzicht

- ✿ Raadsvoorstel Lokale Inclusie Agenda 20-12-2022
- ✿ Lokale Inclusie Agenda 23 december 2022
- ✿ Overzicht interne stakeholders Lokale Inclusie Agenda
- ✿ Overzicht externe stakeholders Lokale Inclusie Agenda
- ✿ Amendement 'Vervolg Lokale Inclusie Agenda' 29 november 2022
- ✿ Nulmeting toegankelijkheid en inclusiviteit VN-verdrag Handicap
- ✿ Informatienota aan de Raad- Inclusie in de gemeente Zuidplas 08-03-2022
- ✿ Collegeprogramma gemeente Zuidplas 2022-2026
- ✿ Nota Vastgoedbeleid 2015 'Vastgoed vast goed!'
- ✿ Portefeuilleoverzicht Vastgoed
- ✿ Routekaart maatschappelijk vastgoed W/E adviseurs 30 juli 2021
- ✿ Dorps wonen in Zuidplas, nu en in de toekomst -Woonvisie 2025
- ✿ Regels Verordening Fysieke Leefomgeving
- ✿ Beleidskader Sociaal Domein 2020-2024 (juni 2020)
- ✿ Lokaal Sportakkoord Zuidplas – Sportief Zuidplas

Bijlage 1: Ingevuld normenkader Zuidplas

Bron	Soort norm	Norm	Toelichting	Documenten/praktijken			
				Niet gevonden/ niet rechtmatig	Wel gevonden, algemeen	Wel gevonden, specifiek	Specifiek, meetbaar en er is monitoring
Art 9 VN-verdrag	Inspanning	Bij besluitvorming die invloed heeft op de doelgroep, spant de gemeente zich in om de doelgroep en de vertegenwoordigende organisaties nauw te betrekken.	De gemeente heeft zich in het proces om tot de LIA te komen ingespannen om de doelgroep te betrekken.				
Art 3 Bgbh/cz	Resultaat	De gemeente stelt een actieplan op waarin wordt beschreven op welke wijze zij werkt aan een geleidelijke verwezenlijking van de algemene toegankelijkheid voor personen met een handicap of chronische ziekte. In dit plan zijn tenminste maatregelen voor de korte en lange termijn voorzien van een planning voor realisatie.	De LIA is vastgesteld in december 2022. De prioritering en het in de tijd zetten moet nog volgen. De doelen zijn niet meetbaar maar er is wel een plan om de voortgang bij te houden.				
Art 6 VN-verdrag	Inspanning	De gemeente spant zich in om in het beleid aandacht te hebben voor de extra kwetsbare positie van vrouwen en meisjes met een handicap.	Dit is niet als thema in het beleid benoemd				
Art 7 VN-verdrag	Inspanning	De gemeente spant zich in om bij beslissingen voor kinderen met een handicap de belangen van het kind voorop te stellen.	Dit is niet als thema in het beleid benoemd				
Art 9 VN-verdrag	Inspanning	De gemeente spant zich in om toegankelijke informatie te verschaffen aan personen met een handicap in alle communicatie-uitingen	Dit is een thema in de Inclusie Agenda				
Art 5b Wgbh/cz	Resultaat	De gemeente maakt geen onterecht onderscheid in haar dienstverlening tussen inwoners met en zonder een handicap.	Dit is als thema specifiek benoemd in de Inclusie Agenda				
Art 8 VN-verdrag	Inspanning	De gemeente zet zich actief in om bewustwording te creëren rondom het thema toegankelijkheid en inclusie van mensen met een handicap.	Dit is een thema in de Inclusie Agenda, er zijn ideeën over trainingen inclusie en een inspiratiegids.				
Art 3 Tbd	Inspanning	De gemeente spant zich in om websites en mobiele applicaties toegankelijk te maken voor toepassingen van standaard EN 301 549.	Dit is een thema in de Inclusie Agenda				
Art 3 Tbd	Resultaat	De gemeente publiceert op hun website of bij het downloaden van een mobiele applicatie, een actuele verklaring over de conformiteit van hun website of mobiele applicatie met de eisen uit het besluit digitale toegankelijkheid.	Ja, er is een actuele verklaring en er is getest				

Art 2.1.2 WMO	Resultaat	De gemeenteraad stelt periodiek een plan vast met betrekking tot het door het gemeentebestuur te voeren beleid met betrekking tot maatschappelijke ondersteuning. Het plan beschrijft beleidsvoornemens die er op gericht zijn de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking te bevorderen.	Er is een actueel beleidskader Sociaal Domein				
Art 2.2.1 Jeugdwet	Resultaat	De gemeenteraad stelt periodiek een plan vast dat richting geeft aan de door de gemeenteraad en het College te nemen beslissingen betreffende preventie en jeugdhulp, de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.	Is onderdeel van het beleidskader Sociaal Domein				
Art 2.2.4 WMO	Resultaat	Het College zorgt ervoor dat gratis cliëntondersteuning beschikbaar is voor inwoners met een handicap.	Volgens de website is dit beschikbaar				
Wmo/Jeugdwet/ Participatiewet	Inspanning	De gemeente spant zich in om in het Wmo- en Jeugdwetbeleid uit te leggen hoe invulling wordt gegeven aan het VN-verdrag.	LIA is als ambitie geformuleerd in het beleidskader Sociaal Domein				
Art 27 VN-verdrag	Inspanning	De gemeente spant zich actief in om mensen met een handicap te voorzien van(on)betaald werk en informatie/bemiddeling om tot (on)betaald werk te kunnen komen.	Onderdeel Beleidskader Sociaal Domein				
Art 9 VN-verdrag	Inspanning	De gemeente spant zich in om toegankelijke informatie te verschaffen aan personen met een handicap over mobiliteitshulpmiddelen, ondersteunende technologieën en diensten/faciliteiten die de participatie van de doelgroep bevorderen.	Onderdeel Beleidskader Sociaal Domein				
Art 2a Wgbh/cz	Inspanning	De gemeente neemt passende maatregelen voor een goede fysieke toegankelijkheid van openbare gebouwen met behulp van aanpassingen van eenvoudige aard.	Gemeente hanteert DLOR en handboek toegankelijkheid				
Art 9 VN-verdrag	Inspanning	De gemeente neemt passende maatregelen om personen met een handicap toegang te garanderen tot de fysieke omgeving.	Gemeente hanteert DLOR en handboek toegankelijkheid				
Art 19 VN-verdrag	Inspanning	De gemeente neemt passende maatregelen om te zorgen dat mensen met een handicap toegang hebben tot een thuis, residentiële en andere maatschappij-ondersteunende diensten om daarmee isolatie en uitsluiting uit de maatschappij te voorkomen.	Dit is een thema in de Inclusie Agenda				
Art 9 VN-verdrag	Inspanning	De gemeente neemt passende maatregelen om ervoor te zorgen dat faciliteiten voor sport, cultuur, onderwijs en openbaar vervoer toegankelijk zijn voor inwoners met een handicap.	Dit is een thema in de Inclusie Agenda				
Art J4 Kieswet	Resultaat	De gemeente zorgt ervoor dat de stemlokalen toegankelijk zijn inwoners met een beperking.	Alle stembureaus zijn toegankelijk, nog niet alle stembureaus hebben alle voorzieningen op orde.				

Bron	Soort norm	Norm	Toelichting	Documenten/praktijken/afspraken			
				Niet gevonden	Wel gevonden	Gevonden en vastgelegd	Gevonden, vastgelegd en geprioriteerd
Handreiking Lokale Inclusie Agenda VNG	Inspanning	De gemeente spant zich in om (in samenwerking met partners) een en lokale inclusieagenda met focus op sub-thema's en doelen op te stellen.	LIA interactief tot stand gekomen				
Handreiking Lokale Inclusie Agenda VNG	Inspanning	De gemeente spant zich in om bij de ontwikkeling van nieuw beleid of nieuwe producten rekening te houden met het "Design for all" principe: de toegankelijkheid voor inwoners met een handicap wordt meegewogen.	Inclusief denken is het uitgangspunt				
Handreiking Lokale Inclusie Agenda VNG	Inspanning	De gemeente spant zich in om ervaringsdeskundigheid te betrekken – praten mét in plaats van over. Bijvoorbeeld in de vorm van een werkgroep waarin de doelgroep vertegenwoordigd is.	Zowel in de beleidsvoorbereiding als bij de uitvoering van de LIA				
Handreiking Lokale Inclusie Agenda VNG	Inspanning	De gemeente spant zich in om met partners aan het thema toegankelijkheid/inclusie te werken. Hierdoor is sprake van synergie.	Er is een overzicht van partners gevonden				
Handreiking Lokale Inclusie Agenda VNG	Inspanning	De gemeente spant zich in om een ambassadeur toegankelijkheid aan te stellen, bijvoorbeeld een Raadslid of prominent lid van de lokale gemeenschap.	Niet gevonden				
Handreiking Lokale Inclusie Agenda VNG	Inspanning	De gemeente spant zich in om een stimuleringsfonds in het leven te roepen om kleinschalige lokale ingrepen die de toegankelijkheid bevorderen te stimuleren.	Niet gevonden				
Handreiking Lokale Inclusie Agenda VNG	Inspanning	De gemeente spant zich in om een coördinerende ambtenaar aan te stellen op het thema toegankelijkheid. Deze ambtenaar maakt het onderwerp levendig, zorgt ervoor dat het thema onder de aandacht van de organisatie blijft, en handhaaft het toegankelijkheidsbeleid.	Er is een beleidsadviseur verantwoordelijk gemaakt voor uitvoering				

Bijlage 2: Vergelijking gemeenten

Inclusie en toegankelijkheid vergeleken																
Gemeente	Bodegraven-Reeuwijk			Gouda			Waddinxveen			Zuidplas						
	Inventarisatie Levensdomeinen niet compleet			Inclusieagenda Levensdomeinen niet compleet			Algemeen beleid Levensdomeinen niet compleet			Inclusieagenda Levensdomeinen compleet						
	Geen doelen, wel gerichte acties			Algemene doelen gerichte acties			Algemene doelen gerichte acties			Algemene doelen gerichte acties						
	Doelgroep is bevroegd			Doelgroep is betrokken			Doelgroep is indirect bevroegd			Doelgroep is betrokken						
	Norm: kwaliteit doelen			Norm: kwaliteit doelen			Norm: kwaliteit doelen			Norm: kwaliteit doelen						
	6	7	7	0	2	2	14	2	3	3	14	0	2	0	17	1
	Uitvoering in de lijnorganisatie			Programmteam en projectoverleg			Uitvoering in de lijnorganisatie			Klankbordgroep met partners						
	Vacature voor een medewerker			Taak per team + bewustwording			Geen aandacht bewustwording			Nog in ontwikkeling						
	Norm: kwaliteit uitvoering			Norm: kwaliteit uitvoering			Norm: kwaliteit uitvoering			Norm: kwaliteit uitvoering						
	3	4	0	0	1	2	1	3	6	0	1	0	2	0	0	5
	Informatie op verzoek			Voortgangs-rapportages			Informatie op verzoek			Informatienota						
	Motie uit de raad			Raad is actief en betrokken			Motie uit de raad			Geen vragen en moties						
	Geen organisatie Advies via ASD			GAB en anderen Adv. GCR/GASD			PGW opgeheven Advies via PAR			PGCZ opgeheven Advies via ASD						
	Incidenteel contact op uitvoering 😞			Structureel contact op beleid en uitvoering 😊			Incidenteel contact op beleid 😞			Structureel contact op beleid en uitvoering 😊						
	Resultaten uit de schouw van gebouwen, brieven en websites			Resultaten uit de schouw van gebouwen, brieven en websites			Resultaten uit de schouw van gebouwen, brieven en websites			Resultaten uit de schouw van gebouwen, brieven en websites						
	Maatregelen:			Maatregelen:			Maatregelen:			Maatregelen:						
	>5	<5	🏆	>5	<5	🏆	>5	<5	🏆	>5	<5	🏆				
1	2	1	0	1	1	2	1	0	2	1	0					
	10			26			19			29						
	B1	B1/2	>B2	B1	B1/2	>B2	B1	B1/2	>B2	B1	B1/2	>B2				
	0	2	8	4	4	18	4	5	10	2	1	26				
	2x A volledig 2x geen rapport			1x B gedeeltelijk 3x D voldoet niet			1x B gedeeltelijk 3x geen rapport			1x B gedeeltelijk						
	Norm: kwaliteit uitvoering			Norm: kwaliteit uitvoering			Norm: kwaliteit uitvoering			Norm: kwaliteit uitvoering						
	0	1	2	1	0	1	1	2	0	2	0	2	0	0	0	1

Bijlage 3: Resultaten gebouwen, brieven, websites

De resultaten van de schouwen zijn in aparte bijlagen opgenomen en afzonderlijk te raadplegen. Het gaat om de volgende bijlagen:

- Brievenscan Zuidplas – een overzicht met de scores op de beoordeelde brieven tijdens de documentenschouw
- Ongehinderd gebouwenscan Zuidplas De Batavier Bibliotheek – het rapport van Ongehinderd
- Ongehinderd gebouwenscan Zuidplas Dorpshuis Swanla – het rapport van Ongehinderd
- Ongehinderd gebouwenscan Zuidplas Sporthal Kleine Vink – het rapport van Ongehinderd
- Parma gebouwenscan Zuidplas Dorpshuis Op Moer – het rapport van de gebouwenschouw met de doelgroep
- Parma gebouwenscan Zuidplas Gemeentehuis – het rapport van de gebouwenschouw met de doelgroep
- Parma gebouwenscan Zuidplas Moz-art – het rapport van de gebouwenschouw met de doelgroep
- Parma gebouwenscan Zuidplas Zo! – het rapport van de gebouwenschouw met de doelgroep
- Webscan Zuidplas gemeente – het rapport van de webscan die door Parma is gedaan